

וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה. וְהַכֹּבֵד מִקְרִיב אוֹתוֹ לְגַבִּי הַלֵּב, שֶׁהוּא סִנְגוֹר עָלָיו, וְהַכֹּל קָשׁוּר אֶחָד בְּקַרְבָּן.

מִהַכֹּבֵד יוֹצְאִים כָּל הַחֲלָאִים וְכָל הַמַּפּוֹת לְכָל אֵיבָרֵי הַגּוּף, וְבוֹ שְׂרוּיִים. הַלֵּב הוּא זֶה מֵהַפֵּל, וּמִמֶּנּוּ יוֹצֵא כָּל טוֹב, וְכָל בְּרִיאוֹת הָאֵיבָרִים כָּלֵם, וְכָל חֲזָק, וְכָל חֲדוּה, וְכָל הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁצָּרִיכִים לְכָל הָאֵיבָרִים.

רעיא מהימנא

אָמַר רוּעָה הַנְּאֻמָּן, אֵין קַרְבָּנוֹת אֲלָא לְהַרְחִיק צְדָדִים טְמֵאִים וּלְקַרֵב דְּרָגוֹת קְדוּשׁוֹת. וְנֶאֱמַר בַּחֲבוּר הֶרְאֵשׁוּן שְׁלָהֶם: (עוֹרְקֵי הַכֹּבֵד אֵלוֹ אִשִּׁים וְכָל אוֹתָם חֲלוּת, וְנִחְבָּא) עוֹרְקֵי הַכֹּבֵד, יֵשׁ מֵהֶם גְּדוּלִים, יֵשׁ מֵהֶם גְּדוּלִים וּמִתְפַּשְׁטִים גְּדוּלִים וּקְטִינִים, מֵהֶם לְכַמָּה צְדָדִים. וְאֵלוֹ לּוֹקְחִים אֵיבָרִים וְאִמּוּרִים וּפְדָרִים שֶׁמֵתְאֶכְלִים כָּל הַלֵּילָה, שֶׁהָרִי קַרְבָּן כִּלּוֹ לֵה.

אָמַר מְנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, רוּעָה הַנְּאֻמָּן, הֵלֵא אֲמַרְתָּ לְעֵיל שֶׁקַרְבָּנוֹת שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵינֶם אֲלָא לְקַרֵב י' לֵה, ו' לֵה. אֲלָא שְׂאָף עַל גַּב שֶׁכָּל הַקַּרְבָּנוֹת יֵשׁ לְהַקְרִיב לְפָנָיו, הוּא מְחַלֵּק לְכָל הַמַּחְנוֹת מֵאֲכָלֵי הַקַּרְבָּנוֹת, לְכָל אֶחָד פְּרָאוּי לוֹ. לְשַׁכְּלִיִּים מְזוֹנוֹת הַתּוֹרָה, וּמִשְׁתַּה הַיֵּין וּמֵיִם שֶׁל הַתּוֹרָה. לְטַבְעֵיִים, שֶׁהֵם שְׂדִים, שֶׁהֵם כְּבָנֵי אָדָם, נוֹתֵן לָהֶם מֵאֲכָלִים טַבְעֵיִים אֵלוֹ, שִׁיּוֹרֵד אֵשׁ שְׁלָהֶם לְאָכֵל אוֹתָם.

כְּמוֹ שֶׁפָּרְשׂוּהָ רַבּוֹתֵינוּ, אִם זָכוּ - הִיָּה יוֹרֵד פְּאָרְיָה שֶׁל אֵשׁ לְאָכֵל הַקַּרְבָּנוֹת, וְאִם לֹא - הִיָּה יוֹרֵד שֵׁם כְּמִין פְּלֵב שֶׁל אֵשׁ. וְגַם כִּף כְּשֵׁמֶת אָדָם, אִם זוֹכָה - יוֹרֵד בְּדַמּוֹת אַרְיָה לְקַבֵּל אֶת הַנֶּפֶשׁ, וְאִם לֹא - כְּדַמּוֹת פְּלֵב, שֶׁאֲמַר עָלָיו דּוֹד, (תְּהִלִּים כב) הַצִּילָה מִחֲרַב נַפְשִׁי מִיַּד פְּלֵב יַחֲדִיתִי.

וְדָאִי (קַהֲלַת יב) וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל (דף רב"ה ע"א) הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה. וְכֹבֵד מִקְרִיב לִיָּה לְגַבִּיָּה לֵב, דְּאִיהוּ סִנְיָגוֹרָא עָלֵיהּ, וְכֹלָא קִשּׁוּרָא כַּחֲדָא בְּקוֹרְבָנָא.

מִן פְּבַד, נִפְקִין כָּל מַרְעִין, וְכָל מַכְתְּשִׁין, לְכָל שְׂיִיפֵי גּוּפָא, וּבִיָּה שְׂרִיין. לֵב, אִיהוּ זְכִיף מַפְלָא. מִנִּיָּה נִפְקִין כָּל טב, וְכָל בְּרִיאוֹתָא דְשְׂיִיפִין פְּלָהוּ, וְכָל תּוֹקְפָא, וְכָל חֲדוּה, וְכָל שְׁלִימוֹ דְאֶצְטְרִיף לְכָל שְׂיִיפִין.

רעיא מהימנא

אָמַר רַעֲיָא מְהֵימְנָא, לִית קַרְבָּנִין, אֲלָא לְרַחֲקָא סְטְרִין מִסְאָבִין, וּלְקַרְבָּא דְרָגִין קְדִישִׁין. וְאִתְמַר בַּחֲבוּרָא קְדָמָא, דְלֵהוֹן, (עַרְקִין דְכַבְּדָא, אֵלִין אִישִׁים וְכָל אֵינוֹן חֲטִילִין וְאִתְמַר) עַרְקִין דְכַבְּדָא אִית מְנַהוֹן רַבְרַבִּין, אִית מְנַהוֹן רַבְרַבִּין וְזַעֲרִירִין, וּמִתְפַּשְׁטִין מְנַהוֹן לְכַמָּה סְטְרִין. וְאֵלִין נְטִלִין אַבְרִין וְאִמּוּרִין וּפְדָרִין דְמֵתְאֶכְלִין כָּל הַלֵּילָה, דְהָא קַרְבָּן כִּלָּא לִי.

אָמַר בּוּצִינָא קְדִישָׁא, רַעֲיָא מְהֵימְנָא, וְהֵלֵא אֲמַרְתָּ לְעֵיל דְקַרְבָּנִין דְקוֹדֶשׁא בְרִיף הוּא אֵינוֹן אֲלָא לְקַרְבָּא י' בַּה' ו' בַּה'. אֲלָא, אָף עַל גַּב דְכָל קַרְבָּנִין צְרִיכִין לְקַרֵב קַמִּיָּה, אִיהוּ פְּלִיג לְכָל מִשְׂרִיין, מֵאֲכָלִין דְקַרְבָּנִין, לְכָל חַד פְּדָקָא חֲזִי לִיָּה, לְשַׁכְּלִיִּים, מְזוּנֵי דְאוֹרִיָּתָא, וּמִשְׁתַּיָּא דְיִינָא וּמֵיָא דְאוֹרִיָּתָא. לְטַבְעֵיִים, דְאֵינוֹן שְׂדִים דְאֵינוֹן כְּבָנֵי אָדָם, יְהִיב לוֹן אֵלִין מֵאֲכָלִין טַבְעֵיִים, דְנַחֲתִית אֲשָׁא דְלֵהוֹן, לְמִיכַל לוֹן.

כְּמוֹ דְאוֹקְמוּהָ רַבָּנִין, אִי זָכוּ, הָוּה נַחֲתִית כְּמוֹ אַרְיָה דְאֲשָׁא לְמִיכַל קַרְבָּנִין. וְאִי לֹא, הָוּה נַחֲתִית תַּמָּן כְּמִין פְּלֵבָא דְאֲשָׁא. וְאוּף הָכִי כַּד מִית בַּר נֶשׁ, אִי זְכִי, נַחֲתִית בְּדַמּוֹת אַרְיָה, לְקַבֵּלָא נַפְשִׁיָּה. וְאִי לֹא בְּדַמּוֹת פְּלֵב, דְאֲמַר דּוֹד עָלֵיהּ, (תְּהִלִּים כב) הַצִּילָה מִחֲרַב נַפְשִׁי מִיַּד פְּלֵב יַחֲדִיתִי.

וְאִם לֹא - כְּדַמּוֹת פְּלֵב, שֶׁאֲמַר עָלָיו דּוֹד, (תְּהִלִּים כב) הַצִּילָה מִחֲרַב נַפְשִׁי מִיַּד פְּלֵב יַחֲדִיתִי.

ובגין לשיזבא קדשא בריה הוא גופיהון דישראל מנהון
ונפששהון. מגי, לקרב קרבנין דבעירין וגופין
באתרייהו, לקיים (משלי כח) אם רעב שונאך האכילהו
לחם ואם צמא השקהו מים. אבל קדשא בריה הוא, לא
נטיל אלא רעותא דלפא, ותבירו דיליה (ראיהו ישראל). הדיא
הוא דכתיב, (תהלים נא) זבחי אלהים ריח נשברה לב נשבר
ונדפה אלהים לא תבזה. פגוונא דכלי חרס, דאתמר בהון
נשברו נטהרו.

בהנא מוחא. לוי לפא. גופא ישראל. ואתמר בהון,
כהנים בעבודתם, ולויים בדוכנם, וישראל
במעמדם. ואי כבד בעי לקרבא לגבי דלפא, חלפיה
דאינון מסאבין, איהו לא נטיל. אלא שמנונו דחלב
טהור. פגוונא דאית בגופא, חלב טהור וחלב טמא, דם
צליל בלא פסולת, ודם עכור בפסולת. וערקין דלפא,
חילין קדישין. וערקין דכבד, חילין מסאבין. אוף הכי
אינון משריין דיצר הרע, ומשריין דיצר הטוב, אלין
ממנן על ערקין דלפא, ואלין ממנן על ערקין דכבדא.
אוף הכי תרי אומי, ישראל, ואומין דעלמא עובדי
כוכבים ומזלות.

אמר ליה רעיא מהימנא, שפיר קא אמרת בכלא, אבל
אפילו ישראל לאו כלהו שוין, דאית בהון בני
מלכות, מסטרא דמלכות קדישא, כלילא מעשר ספיראן,
ומפל הוויין וכנויין. ואית מנהון עבדין, מסטרא דעבד,
דאיהו (בראשית כד) עבדו זקן ביתו. ואית מנהון כבעירין,
ואתמר בהון, (יחזקאל לד) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם
אתם. ואינון דדמיין לענא, קדשא בריה הוא מגי לקרבא
בעירן באתרייהו, לכפרא עליהו. ואינון דדמיין
למלאכין, קרבנין דלהון אינון עובדין טבין, דממנן
עליהו מלאכים, דמקריבין לקודשא בריה הוא
באתרייהו.

וכדי להציל הקדוש ברוך הוא
את גופיהם של ישראל מהם ואת
נפשותם, מנה להקריב קרבנות
של בהמות וגופים במקומם,
לקיים (משלי כח) אם רעב שנאך
האכילהו לחם ואם צמא השקהו
מים. אבל הקדוש ברוך הוא
לא לוקח פי אם את רצון הלב
ושברונו (שהוא ישראל). זהו שפתיב
(תהלים נא) זבחי אלהים ריח נשברה
לב נשבר ונדפה אלהים לא
תבזה. כמו כלי חרס שנאמר בהם
נשברו נטהרו.

בהן מח. לוי לב. ישראל גוף.
ונאמר בהם, כהנים בעבודתם
ולויים בדוכנם וישראל במעמדם.
ואם צריך להקריב כבד ללב,
חלבו של אותם טמאים, הוא
לא לוקח. אלא שמנונו של חלב
טהור. כמו שיש בגוף חלב
טהור וחלב טמא, דם צלול בלי
פסולת ודם עכור בפסולת. ועורקי
הלב חילות קדושים, ועורקי
הכבד חילות טמאים. גם כף
הם מחנות היצר הרע ומחנות
היצר הטוב. אלו ממנים על
עורקי הלב, ואלו ממנים על
עורקי הכבד. גם כף שתי אמות,
ישראל ואמות העולם עובדי
כוכבים ומזלות.

אמר לו רועה הנאמן, יפה אמרת
בכל, אבל אפילו ישראל לא כלם
שוים, שיש בהם בני מלכות מצד
מלכות הקדושה, כלולה מעשר
ספירות ומפל הויות וכנויים.
ויש מהם עבדים מצד של עבד,
שהוא (בראשית כד) עבדו זקן ביתו.
ויש מהם פבהמות, ונאמר בהם
(יחזקאל לד) ואתן צאני צאן מרעיתי
אדם אתם. ואותם שדומים לצאן,
הקדוש ברוך הוא צנה להקריב
בהמות במקומם לכפר עליהם.

ואותם שדומים למלאכים, קרבנות שלהם הם מעשים טובים שממנים עליהם מלאכים
שמקריבים לקדוש-ברוך-הוא במקומם.